

אבנים טובות

שרה ח. כץ

חושבת שהיא בכלל לא רואה אותנו, ובכלל לא נעים אצלה בבית עם החושך בצהריים ועם ריח הבדים הישנים.

העיניים הצוחקות של פנינה הן זיכרון של רגע. אחר כך הן חוזרות להיות כמו שהן תמיד ופנינה נשארת עם הפרצוף העצוב שלה, המבולבל. אולי פעם היא חשבה שהחיים הם מתנה נפלאה וכל הזמן, כל יום, היא מתאכזבת מחדש. החיים של פנינה לא ברורים. היא לא יודעת אם כשאבא יבוא הוא כבר יראה לה, כמו שאמא מזהירה, והיא לא מבינה איך יצא שדווקא הוא, מכל האבות, צריך לעבוד על הים. דבר אחד בטוח: אחרי שהוא נוסע, אנחנו הולכות אל החוף להסתכל על הגלים ולחפש אבנים.

כשעוברת אונייה פנינה מפסיקה לנשום לרגע ומאמצת את העיניים. אחר כך היא עוצמת אותן, כדי לראות יותר טוב. היא מרגישה שאני סקרנית ומבקשת שלא אפריע לה להתרכז. לבסוף היא פוקחת אותן ואומרת: זה אבא שלי. שמעתי את הצליל המיוחד. זה הסימן שלנו. הבנתי שזה משהו פרטי, המצאה ששניהם המציאו, היא ואבא שלה. אמא שלה לא יודעת על זה. פנינה מספרת לי שבכל לילה, לפני שהיא נרדמת, היא שומעת את הצליל ולוחשת לאבא שלה סודות שנותנים לו כוח להשיט את הספינה. אסור לו לגלות אותם לאף אחד, כי אם הוא יעביר אותם לאחרים - כל הכוח ייגמר לו.

כל שבוע אנחנו הולכות אל החוף, מביטות בים ורואות את האוניות שעוברות על קו האופק. זה לא אבא שלי, היא אומרת, אבא שלי רחוק - ונושמת עמוק.

בדרך חזרה אנחנו מתגנבות אל החצר. אמא שלה שומעת, הראש בחלון, וכבר הקול "אני אראה לכם אסקדיניות..." - כמו של עורב.

יום אחד הופיעה פנינה בפתח הבית: "סבתא מתה." אמא שלה מצאה אותה יושבת ליד השולחן, נשענת על ידה השמאלית כאילו נרדמה, ולא הפסיקה לצעוק איפה אבא כשצריכים אותו. ליד כוס התה היו פזורים סכיני גילוח ועטיפות מקולפות, ועל הרצפה - ים של דם שעבר בין הדלת לרצפה וכיסה את שלוש המדרגות שבכניסה.

פנינה המשיכה לתלות בי את המבט שלה, הנמוך, ואני נזכרת שסבתא שלה לא יצאה אפילו פעם אחת להביט בגן הגדול שפרח

ל שבוע, מוקדם בבוקר, פנינה ואני הולכות אל החוף. פנינה ניגשת קרוב אל שפת המים, עומדת ובודקת אם אבא שלה נמצא על אחת האוניות ששטות מתחת לעננים, ואני בינתיים אוספת אבנים. יש לנו מחבוא של אבנים ליד הסלע. את הטובות אני מביאה הביתה ומסדרת על אדן החלון, אבל גם במחבוא יש הרבה טובות. ערימה ענקית של אבנים שהים ליטש והחליק וגלגל והשאיר בהן את הריח המיוחד שלו, ריח עדין של מקומות רחוקים.

בדרך הביתה אני מראה לה אבן עם שלושה צבעים ועם ברק. פנינה לוקחת את האבן, שואפת את הריח ומניחה אותה על השפתיים שלה, הנפוחות. מגלגלת אותה עליהן הלוך וחזור. אחר כך היא מחזירה לי אותה, כי אסור שאמא שלה תגלה שהיא הלכה לים. היא לא מרשה לה. היא גם לא מרשה לקטוף אסקדיניות מהעץ שבחצר. כמעט הגענו לחצר וכבר העץ שולח ענף גדול מעבר לגדר, קורא לנו לבוא אליו. בין העלים חבויות טיפות זהב כבדות, קרירות. אני דוחקת את פני בתוך הרשת הגבוהה ויודעת מה לעשות. אבל אמא של פנינה שמעה את חריקת השער ואת טפיפות הסנדלים שלנו על השביל. ראשה נגלה בחלון הקטן כמו תמונה ישנה של האמא שלה.

סבתא של פנינה גרה בבית השכן. כשאמא של פנינה לא בבית, היא אצלה, אבל בדרך כלל היא בבית, לבד. חוץ מהפעמים שאבא של פנינה חוזר מהים. כשאני רואה את העיניים של פנינה מתנוצצות בירוק, אני יודעת שאבא שלה הגיע ומבינה שככה נראה אושר. אמא שלה פושטת את החלוק הכחול עם הנקודות הלבנות ומתלבשת סוף סוף כמו בן אדם. הם הולכים ביחד למקומות, הוא בחולצה לבנה ובמכנסי חאקי, עם צעדים רחבים כאילו שמונח גוף גדול על הרגליים הדקות שלו, והיא, גבוהה ממנו בראש, בשמלה פרחונית וכובע קש עם ציפור ירוקה, מנקרת.

כשהם הולכים, פנינה מבקשת ממני לבוא איתה אל סבתא שלה. אולי היא תיתן לנו ממתקים. אני רואה אשה הר, עטופה צל של ענן סגול. הקול שלה נמוך. נדמה לי שהוא בוקע מגוף אחר, של גבר, או של חיה. היא לא מרוצה. פנינה צועקת לתוך האוזן שלה: "אל תדאגי, סבתא, אנחנו כבר הולכות," והיא מביטה בנו בעיניים של צב. אני

על עצמי שחשבתי שזאת בושה להתפשט. הגוף שלה היה הדבר הכי ברור בעולם. לכן כמו פנינה, עם זרועות חלקות ויפות, לא של בובה - של ספורטאית. תיזהרי, אמרתי לה, שהגלים לא יסחפו אותך, אבל לא דאגתי. מי שיש לה גוף כזה, כל כך חי, כל כך גוף, לא יקרה לה שום דבר.

התיישבתי על החול וחיכיתי. פנינה עלתה וירדה עם הגלים, מתרחקת מהחוף, נוצצת בשמש השוקעת שהתקרבה במהירות אל הים. חשבתי על אמא שלה שבטח מחפשת אותה עכשיו בכל השכונה עם החלוק הכחול ועם נעלי הבית. חשבתי שאולי היא מחכה שנבוא לגנוב אסקדיניות, כדי שיהיה שם מישהו שהיא תוכל לצעוק עליו, ופתאום נזכרתי שגם לי יש בית ואמא ולא יכולתי בשום אופן לנחש מה

מול ביתה. שלא ישבה על המרפסת כדי לגלות את פנינה בינינו, על הדשא. סבתא לא ידעה מתי מתקשטים העצים בצבעי השלכת ואיך משחקים הענפים עם הרוחות החזקות. היא לא ראתה איך אחרי הגשם הופכים העלים לזכוכיות נוצצות ואיך הקיר המלוכלך של המקלט שטוף פתאום באור לבן. סבתא גם לא ידעה איזה טעם יש לאסקדיניות.

הצטערתי שאבא של פנינה לא על ידה. אם הוא היה כאן אולי הירוק בעיניים שלה היה מזדהר מחדש. אם הוא היה נשאר, אולי אמא של פנינה היתה מפסיקה לספור את האסקדיניות שעל העץ בכל פעם שהיא קוטפת בשבילו פרי שעוד לא הבשיל. ככה הוא אוהב אותן: חמוצות, שכשנוגסים בהן מקבלים צמרמורת.

אחרי ההלוויה הציעה פנינה שנלך אל הים. היינו צריכות למצוא אונייה חוזרת בצבע לבן. לא הצלחתי לזהות שום אונייה, וגם פנינה התעייפה מלעמוד ולהביט, אז הלכנו לאסוף אבנים חלקות. במקום להביא אותן למחבוא חפרנו גומה עמוקה ודרדרנו אליה את כל האוצרות שאספנו בתוך החולצות. אחר כך הציעה פנינה שנבנה מגדל. שמחתי. השתמשנו בחול שהוצאנו מהגומה והוספנו עליו עוד ועוד חול רטוב. יותר גבוה, ביקשה פנינה. חששתי שהוא לא יחזיק מעמד ולא הפסקתי לחזק אותו מכל צד. עכשיו את האבנים, היא קבעה. לקחנו אבנים מהגומה וקישטנו את המגדל סביב סביב. עכשיו עוד חול, אמרה, כאילו כבר בנתה אלף מגדלים ורק היא יודעת איזה

קורה שם. דאגתי. צעקתי לפנינה שאני הולכת הביתה והתחלתי לרוץ.

חכי רגע, אני באה - שמעתי אותה מרחוק.

פנינה יצאה אל החוף, התכופפה ובחרה את האבנים הכי טובות שהיו מפוזרות על החול. אחר כך היא סימנה לי למשוך את החולצה קדימה ושמה לי אותן עליה. היא חזרה על זה פעם שנייה ואז הביטה בי במבט כהה ואמרה: זה שלך. הבנתי שפנינה של החיוך המתנצל ושל הסודות המשונים כבר איננה. שילדה אחרת עומדת מולי. משהו לא מוכר, קצת מפחיד, התחיל לזרום בדם שלי. לחשתי תודה והתחלתי לרעוד מרוב קור.

אחר כך עזבתי את החוף. הלכתי לאט, יחפה, מניחה כף רגל אחרי כף רגל. בזהירות הלכתי, עם האוצר הזה, הכבד, שהים ויתר עליו. כמה יופי היה בין הידיים שלי. לפני שעליתי על דרך העפר המוליכה אל הבית, הבטתי שוב בים. פנינה דילגה על הקצף שיצרו הגלים הקטנים ליד החוף ואחר כך צנחה בתוך המים והניחה לגוף שלה להשיט את עצמו בזרם הגדול, המחבק. השמש כבר שקעה, אבל כתם בהיר עוד נח על הים. החזרתי את פני אל השמים המחשיכים והמשכתי ללכת, מותחת את הזרועות כמו סרגל, שלא לאבד כלום. ■

שרה ח. כץ היא אמנית, תושבת תל-אביב, עוסקת גם בעריכה ספרותית.

גובה יש להם. ואז היא הפסיקה. היא הסתכלה על המגדל בעיניים של מומחית, שתי ידיה על המותניים, ואחר כך פנתה אל הגומה. לפני שהתכופפה לקחת אבנים, הביטה בי. היה שם, בעיניים שלה, משהו שלא הכרתי. משהו רציני, כמעט אכזרי, כאילו היא ילדה אחרת. תביאי אבנים, היא פקדה. הלכתי לקחת אבנים כשהיא כבר התחילה לזרוק. המגדל הגבוה, המקושט, המחוזק, התפרק על המקום. אבל פנינה לא הפסיקה לזרוק עליו אבנים בטירוף. תביאי מהמחבוא, היא צעקה, את כל הטובות, ואני מיהרתי אל הסלע, שומעת אבן פוגעת באבן.

שפכתי לגומה את כל האבנים והצטרפתי לחגיגת הקליעות. פתאום היא נאנחה והתחילה לקפוץ על הערימה שקודם היתה המגדל הכי גבוה שמישהו בנה פעם מחול רטוב. זה כואב, אמרתי, אבל היא המשיכה למעוך בכפות הרגליים את בליל האבנים והחול, ואחר כך התכופפה והכתה באגרופים ונשמה ונשפה. פנינה, די כבר, די, ביקשתי והלכתי אל הים לשטוף את החול מהגוף וגם את הדמעות שפתאום זלגו לי על הפנים.

כשהיא באה אל המים, כמעט שלא הכרתי אותה. היא היתה מכוסה כולה בחול, גם הראש עם הצמות הזהובות שדומות לשיבולים. גם זרועות הבובה העגולות שלה. החול מילא את הבגדים והיא נכנסה למים והורידה אותם ונתנה להם לצוף וצחקה, ואחר כך גם היא התחילה לצוף. התפלאתי שהיא לא מתביישת, ואחר כך התפלאתי